

# ZGODNJA DANICA. KATOLIŠK CERKVEN LIST.

"Danica" izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrtert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrtert leta 1 gl. ako sadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVIII.

V Ljubljani, 18. grudna 1885.

List 51.

## JAKOB

po usmiljenji Božjem in apostoljekega sedeža  
milosti

knezoškof Ljubljanski,

*vsem vernim svoje škofije blagoslov od Gospoda in Izvi-  
čarja našega Jesusa Kristusa!*

(Komen.)

Sicer pa, ljubi moji, imamo zraven veselo priliko papeževnega blagoslova, šali Bog, tudi prav žalosten povod, v tem letu praznik neomadežno spočete Božje Matere s posebno gorečnostjo praznovati. In ta žalostni povod je neališan sločin, koji se je zgodil nedavno, ne sicer po kakem domačinu, kterega pa vendar odobrava tudi marsikdo v naši Avstriji; koji se je zgodil, ne sicer tu v naši ožji domovini, pa tudi ne v kakem temnem kotu našega cesarstva, marveč v njega glavnem mestu samem, na Dunaji, po bogoakrunskih slikah, ktere šali jo čast in prednost Marijino. Glavne resnice naše svete vere: da je Marija zmiraj deviška mati Božja, se so po njih gerdo sramotile. Od tod nastane za nas stroga dolžnost, toliko pogumneje se potegovati za čast naše matere; dolžnost Njo in Njenega Sina odpustčenja prositi, in s toliko priserčneje ljubeznijo popraviti sramoto, ktera jo je zadela od druge strani. V resnici! Ko bi mirno gledali, kako ravno na naj odličnejšem mestu naše domovine Marijo, mater milosti Božje, mater usmiljenja, dejal bi, od sebe pahajo, ali bi se nam ne zdelo, kakov bi tako ojstro sedba Božjo nadonj klicali? „Strašno pa je pasti v roke živega Boga.“ (Hebr. 10, 31.) Dvignite se tedaj vi, koji si v čast stojete biti otroci Marijini! Naj je v prihodnji praznik vaše materne pobožnost vaša tudi iz tega vzroka toliko bolj goreča, in naj se satoraj darujejo tudi v naši škofiji prav mnoga sv. Obhajila in pobožne molitve veličanstvu, svetosti in pravičnosti Božji v zadostenje ostudnega sločina.

Konečno imam še eno veliko prošnjo do vas. Upam, da mi jo boste toliko manj odbili, ker zadeva naše brate po veri in kervi; mislim namreč katoličane Bosnija. Saj veste, v kaki revi in bedi so živali stoletja; še le nekaj let sem jim je dano veseliti se očitno svoje vere,

za ktero so junaške darovali kri in življenje, blago in premoženje. Po tej srečni spremembi so se polagoma jelo ustanovljati katoliške fare in škofije, in med drugim se je začela tudi zidati nadškofijska stolna cerkev v Sarajevu. Katoličanje pa so revni, jako revni v onih krajih, in ko dobivajo razkolniki obilno pomoč v inozemstvu, nimajo katoličanje večkrat niti naj potrebnejšega.

Sterili bi tedaj dele, vredne Kranjake in vredne škofije Ljubljanske ter pokazali ob enem delavno keršćansko ljubezen do vere, domovine in bratov naših, če bi prikerbali katoliški stolnici v Sarajevu zvonjenje, primerno nje visokemu namenu. O, kako bi se smeli veseliti, če bi naši zvonovi glasno in alevno oznanjali slavo Božjo, slavo Marijino in vseh svetnikov Božjih — daleč, daleč tje v deželo, kjer je še nedavne Turci divjali, katolik pa zdihoval pod jarmom nevernikov! O kako sladko zadostenje bi nam bilo, če bi ti zvonovi, kolikorkrat bi se glasili, spričevali keršćansko našo darožljivost ter naznanjali: To je storila katoliških Kranjcev živa vera! Kako bi nas moralo konečno tolažiti, če bil bi vsaki glas zvona kot klic, predirajoč oblake, za Božje usmiljenje in blagoslov nad nas, ki smo jih onkerbali.

S takim delom bi res naj lepše in dostojneje končali slavnostno leto, ktero smo praznovali v čast svetih blagovestnikov Cirila in Metoda; kajti rodilo bi se iz enake ljubezni in na čast in slavo iste vere, ktero sta ona oznanjevala, za ktero sta dolevala in darovala svoje trude.

Nočem drugoga navajati, da bi vzbujal vašo vneto ker vem, s kom govorim: če sploh koda, ve Kranjec — to priča marsiktera cerkev v deželi — prav ceniti lepo in veličastno zvonjenje. Zato le samo svoje prošnje ponovim, in gotov sem si, da ne bom oceramoten. (Naj napravijo častiti gospodje duhovni pastirji kak primeren dan, kterega izvoliti se njim prepušča, v ta namen darovanje.) Če bi od nabranega denarja kaj ostalo, bi se en del porabil za katoliške misijone v Bosniji, drugi pa za one v Bolgariji. Iz obeh dašal namreč sem dobil silne prošnje za pomoč in serčno bi le želel, ko bi jih mogel nališati, zlasti, ker so prosilci naši rojaki — Slovenci iz Kranjske in Stajerske.

Sedaj pa, dragi moji, vas priporočim milosti usmiljenju Božjemu, ki ima obilno darov za dušo in telo, da s njimi poplača vsake dobro delo, ktero smo iz

besni do Njega in Njemu v čast storili. Njegov blagoslov naj je in ostane zmiraj z vami! Amen.

V Ljubljani, 28. nov. 1886.

**Jakob,**  
knj. škof.

## Spomenica

na

osemstoletnice fare Št.-Vidske nad Ljubljano.

Nekteri zgodovinski posnetki.

1085—1886.

Sostavil Šentvidčan.

(Dalje).

Tlaka in zidanje Šentviške cerkve.

O tlaki bi se dalo marsikaj pisati, ker pa reč ni kaj prijetna in je tako minula, bodi le kaj malega opomnjeno.

Nadvojvodi in vojvodi so imeli navado, svoje ju-naške viteze obdarovati s tem, da so jim v vojski pridobljenih krajev dajali v last, ali pa v najem, in ti so jih izročevali v obdelovanje delavcem ali kmetom, kateri so pa zato svojim gospodom dajali desetino.

Lesno berdo je bilo kupljeno od ljubljanskega hospitala l. 1778, in grajščak je dobival pri svojih kmetih desetino.

Pri Gradaški grajščini so dajali kmetje navadne gosposkine davke in delali tlako na polji. Kočarji (kaj-žarji) pa so delali malo tlako. Tako izkidaivali gnoj iz hlevov in ga trosili po travnikih in njivah, repo in ko-renje pulili, obrezovali in v jamnico spravljali, perilo izpirali; seno, otavo, steljo spravljali pod streho in k vsem večjim praznikom pometali dvorišče pred gradom.

Vsak kerčmar plačeval je po 80 beneških šillingov od kerčme, lončarji pa so prinesli sv. Jurija dan tovor pisikov v grad. Da so te tlake gotovo opravljali, na to gledal je osterbnik, in ta je bil l. 1800 Gregor Istenič.

Dobri stari grajščaki so bili skerbni varhi svojih podložnih kmetov, katere so k dobremu napeljevali in delavne v posestvu branili. Kmet in njegova družina bila je navezana na kmetijo, katera se je morala v do-brem stanu ohraniti; zanikernega delavca odpravili so s kmetije in jo dali bolj pridnemu.

Že cesar Karol VI, Marija Terezija in cesar Jožef so skerbili, da si kmet opomore in trgovina razširi.

Ljudstva je vedno več in pridobiva si premoženja v blagu in denarjih. Francoške vojske so tudi pri nas, ali francoski vojak je prijazen človek. Teh vojakov je pri kmetu po 12 na stanovanji čez zimo, kmetovi otroci so vedno med njimi in jedó z njimi pri mizi. Vse kaže na to, da se časi boljajo za kmeta, zemlja rodi obilo sadú, kmet je bolj spoštovan in prijazno sprejet pri gosposki.

Zdravi časi, dobre letine, dajo kmetu upanje na srečno prihodnost. V Št. Vidski fari je takrat rojenih okoli 110 otrok, merličev je le pri 70 na leto. Zakonov je sklenjenih na leto po 30 parov. Nevesta princee seboj po 5 cekinov, skrinjo polno platna, kaj žita in mlado kravo.

V takem srečnem družinskem življenji, pri prijaz-nem podučevanju, v pobožnih društvih, se oživi soseskina družbena moč. Pervi med ljudstvom, duhovni učeni in pobožni, zbuja jo kerščanske čednosti pri faranih. Že so je iz stare Št. Vidske fare ločilo 8 novih fará: Po-grajaka, Horjuleka, Dobrova, Št. Jošta, Černoverška,

Preška, Franciščanska in sv. Katarine. Domača stara farna cerkev v Št. Vidu je vendar še pretesna za toliko ljudstva.

(Konec nasl.)

## Dodatek k Furmauerjevim premišlje-vanjem.

Večerne molitve.

(Dalje.)

K ss. Mohorju in Fortunatu.

Predglasje. Sv. Hermagor in Fortunat, mar-ternika Kristusova, ponižno vaju prosimo: prosita za nas, da se bomo kdaj z vama veselili v nebesih.

V. Veselite se v Gospodu in poskakujte, pravični! Od. in radujte se vsi, ki ste pravega serca.

Molimo.

Na priprošnjo Tvojih marternikov ss. Mohorja in Fortunata prosimo, o Gospod, prošnje svoje Cerkve po-tolažen sprejmi, da po premaganih zopernostih in vsih zmotah, v varni prostosti Tebi služiti zamore.

K sv. Nikolaju.

Predglasje. Duhoven in škof, v čednostih poter-jen, dobri pastir svojemu ljudstvu, prosi za nas Gospoda. V. Gospod ga je ljubil in ozališal. Od. S častno obleko ga je oblekel.

Molimo.

O Bog, ki si sv. škofa Nikolaja z brezštevlnimi čudeži ozališal, dodeli nam, da po njegovih zaslugah in prošnjah bomo peklenskega ognja rešeni.

Za mir.

Predglasje. Dodeli nam, o Gospod, mir v naših dnevih, ker nimamo družega, ki bi se vojskoval za nas, kakor Ti naš Bog.

V. Naj nam bo mir po Tvoji moči. Od. In obilnost v Tvojih stolpih.

Molimo.

O Bog, od katerega pridejo svete želje, dobre misli in pravične dela, daj svojim služabnikom taki mir, ki ga svet ne more dati, da bodo naše serca Tvojim zapo-vedim udane in po zatertem strahu sovražnikov časi s Tvojo pomočjo varni in mirni. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu. Amen.

Posebne molitve za vsaki dan v tednu.

V nedeljo.

Molitev sv. Tomaža Akvinskega.

Dodeli mi, o milostljivi Bog, da to, kar je Tebi prijetno, resnično spoznam, goreče želim, modro iščem in stanovitno spolnujem. — Daj mi na znanje, kar hočeš, da storim; daj pa tudi moč, da izpeljem, kakor je treba in moji duši koristi! — Dodeli mi, Gospod moj Bog, da ne padem ne v sreči in ne v nesreči, da se v sreči ne prevzamem, v nesreči ne obupam; — da se družega ne veselim, razun kar k Tebi peljá; da pa tudi čez drugo ne žalujem, razun kar od Tebe odvrta! — Nikomur drugemu ne želim dopasti, pa tudi nikomur drugemu se ne bojim zameriti, kakor samo Tebi. — Gospod; naj se mi studi vse časno in nečimerno, ljubo pa naj mi bo vse Tvoje zavoljo Tebe! Ti pa, o Bog, čez vse!

Naj mi merzi vsako veselje, katero je brez Tebe in nič naj ne želim, kar je zunaj Tebe! — Naj me veseli, o Gospod, vsako delo, ki je za Tebe; zopern pa naj

mi bo vsak počitek, ki je brez Tebe! — Daj mi, Gospod, da svoje serce večkrat k Tebi povzdigujem, in da zavoljo svojih zanikarnosti resnično žalujem s tedinim sklepom pravega poboljšanja. — Stori me, o Gospod, pokornega brez ustavljanja, revnega brez zaničevanja, čistega brez nečistovanja, poterpežljivega brez goder-njanja, ponižnega brez napihovanja, veselega brez raz-zujzdanja, žalostnega brez kujanja, resnega brez puščob-nosti, urnega brez prenaagljevanja, previdnega brez obu-povanja, resničnega brez ukanovanja, delajočega dobro brez prevzetovanja, svariti bližnjega brez zgledovanja, z lepimi zgledi mu svetiti brez potuhovanja!

Daj mi, Gospod Bog, čujoče serce, da ga nobena prazna misel od Tebe ne odterga, daj blago serce, da ga nobena ostudna želja ne potlači, daj ravno serce, da ga nikdar slab namen ne popači, daj hrabro serce, da ga nobena britkost ne podere, daj prosto serce, da ga nobena hudobija ne razdere.

Dodeli mi, o Gospod, moj Bog! pamet, da Te spo-znam; marljivost, da Te iščem; modrost, da Te najdem; — obnašanje, Tebi dopadljivo; poterpežljivost Tebi pri-jetno; stanovitnost, Tebi do konca zvesto. — Daj da vživam Tvoje dobrote tukaj po milosti, tam v domačiji pa Tvoje veselje v večni časti, ki z Očetom in sv. Duhom živiš in kraljuješ, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

(Dalje prih.)

### Božičnica.

#### *Pred betlehemskega vratmi.*

Igra v enem djanji.

Osebe.

*Rahela, Noema, Lizabeta, Abigajl, Judita, Orfa, Sara, Estra, pastarica. Elijezer mali Estrin bratec.*

Spisal J. Bonnel.

(Konec.)

#### II. Prizor.

Poprešnje, Elizabeta.

Elizabeta (vdigne Noemo ter jo objame). Draga Noema, oh! kedaj te že nisem videla! in kako sem zdaj srečna. Nisem mogla umeti, zakaj ti, ki si tako nedolžna in dobra, ki te vse betlehemske hčere čialajo ko angelja, ljubijo ko sestro, zakaj nisi šla z nami na po-valje nebeškega poslanca. Zjutraj, ko sem klečala pred alamnato posteljico nebeškega Emanuela, sem mu raz-krila svoje skrivno torpljenje. Marija, ki me je videla jokati, pripogne se k meni ter mi reče, ona je namreč vse vedela in razumela, reče tedaj: Tolaži se, ona, za-radi ktere plakaš, ker je ni tū, tvoja draga Noema —

Noema. Moj Bog! kaj imenovala me je?

Elizabeta. Tvoja Noema boče kmalo prišla, da, kakor ti, poklekne pred Odrašenika, da mu preserčno roko poljubi ter sprejme zagotovilo njegove nezmérne dobrote.

Noema. Češčen bodi, o moj Bog! češčena moja mila nebeška Mati!

Rahela. S taboj bomo pele, Noema, pesen za-hvale in ljubezni.

Abigajl. Hvaljen bodi Jezus!

Sara. Draga Noema, jutri idemo skupaj gledat Odrašenika.

Judita. Pa ne pojdemo s praznimi rokami, kakor smo šle davi.

Estra. Saj je res: tako smo bile nevédne, da nismo nič prinele božjemu Detetu.

Judita. Ubogo Dete! Se vé, da nismo bogate, a ono je še bolj siromašno.

Elizabeta. Videle smo njega revščino: oh! še zibelke nima.

Orfa. Vrabci imajo gnezdo, svoje drago in mehko gnezdo, ki jih mraza varuje, in Bog, ki tudi naj manj-šega tička ne pozabi, sam nima kam položiti svoje glava.

Elizabeta. Njegova ljubezen ga sili sebe poza-bíti, in skerbeti za nas.

Judita. Zato pa ne bodimo nehvaležne. Jaz s dovoljenjem materinim ubogemu Detetu ponese mehkko in toplo blazinico.

Abigajl. In jaz — pogrinjalo iz zelene tkanine.

Estra. Ko bi bila jaz bogata, podarila bi mu toplo volneno odejo; to bi bilo boljše ko slabo seno, ki mu je posteljica, in bi bolj grelo kakor dihanje voliča, ki stoji pri jaelih.

Sara. Jaz mu podarim lep sat medú, kterega sem dobila od Efrajma brata.

Orfa. In jaz mu ponese polno latvico ovčjega mleka.

Rahela. Jaz pa dobro povitico.

Sara. Povitico! Rahela, povitico otročiču, ki štuje par dni starosti!

Rahela. Če pa tudi malo poskerbimo za ljubez-njivo Mater in za Jožefa ne bode odveč.

Sara. Oh! se vé, da ne.

Noema. Milo Dete, jaz ti podarim s svojo rev-ščino skesane solze, ne zaverzi jih ne!

Estra. Vidite, moj bratec Elijezer hití ves tru-den sem od Betlehema: kaj novega nam bo li povedal?

#### III. Prizor.

Poprešnje in Elijezer.

Elijezer. Estra. Estra, ne veš li? Iz Jeru-zalema gredó trije mogočni kralji s obilim spremetvom, z bogato obloženimi kamelami in z vojaki.

Sara. Oh! morda našemu Odrašeniku kaj žalega storijo?

Orfa. Poslati mu hočemo stareje naše brate, da naj ga branijo.

Judita. Klicale bodemo v Boga vojskinih trum.

Elijezer. Pri miru bodite: tujci nimajo slabega namena. Svetla zvezda, podobna zlati svetilnici, gre na nebu pred njimi in jim kaže pot; ravno nad hlev-cem se je zvezda ustavila, kakor bi hotla reči: „Tukaj le je!“ Potem so kralji vstopili, jaz sem se zagnjetel med njihovo spremetvo. Padli so pred Detedom na ko-lena, molili so ga, ter mu darovali od dražih zakladov, še celo svoje krone položili so njemu pred noge.

Rahela. Veliki Bog, kaki čudeži se godijo v teh dnevih in kako Ti svojo slavo razodevaš!

Judita. To čudovito zvezdo napovedovale so že davno naše sv. bukve.

Estra. Vedeli smo tudi, da boče Mesija rojen v Betlehemu na Judovskem in da pridejo kralji od Jutra, nesoč mu bogatih darov.

Elijezer. Pa še nekaj, Estra: vsak izmed kraljev je imel pri sebi plemenitega služabnika, ne mnoga večega od mene, ki je nosil venec dišečih cvetic.

Rahela. Cvetic, znamenje nedolžnosti in čistosti mladih dni.

Elijezer. Vidite, ko so trije mladenčki do-jasli prišli, darovali so svoje vence, in Jerušček jih je gledal smehljaje; takrat sem jim pač zavidal toliko srečo, in vse bi bil rad dal, da bil bi tudi sam deležen. Kar inako se mi je storilo.

Rahela. Elijezer, ti boš Jerušku daroval svoje detinsko dobro serce, in tako rad bo sprejel tvoj dar, kakor vence imenitnih mladenčev.

Elijezer. Oh, zares! Njemu dam svoje serce, svojo kri, svojo dušo in vse — če je treba, tudi svoje življenje.

Rahela. In zdaj pa, moje sestrice, vse skupaj poklekajmo, hvalimo Boga, in polne goreče ljubezni zakličimo pesem veselo za Božič.

Vse skup:

Slava, slava —

Raslegaj se dol in višava!

Zvelikar je prišel na svet:

Kako zdaj lepó bo život!

Prinesel zgubljeni je mir

Naš ljubi nebeški Pastir.

Slava, slava!

Zdaj kličemo vsem stvarém,

Nesmerna hvala bod' Bogú,

In mir na semlji dobrim ljudem!

## Ogled po Slovenskem in dopisi.

**Iz Ljubljane.** (Najnovejši ljubljanski pastirski list in Sarajevski zvonovi.) Preteklo nedeljo, drugo v Adventu, so po farnih cerkvah brali pastirski list, ki je ravno prišel na svetlo, in je naznanjal prijazen sprejem našega milgsp. knezo-škofa dr. Jakopa Misija pri sv. Očetu papežu Leonu XIII, oddanje darov za sv. Očeta, in papežovo zahvalo, pa popolnoma odpustek, sklenjen s papeževim blagoslovom, kar je bilo odločeno za ravno pretekli praznik Marijinega brezmadežnega spočetja, kakor vidijo spoštovani čitatelji iz pastirskega lista v poslednjih dveh „Danicah.“

V ravno tem pisanji skerbilivi višji pastir priporočajo vernikom v njihovo dobrotnost nove zvonove v Sarajevu, ki jih ima viliti ljubljanski zvonar g. Alb. Samasa, kakor je njegov ranjki oče g. Ant. Samasa pred veliko leti vili zvonove celo za daljno srednjo Afriko.

Blagi čitatelji se še spominjajo, da je bil o svojem času v Ljubljani novi verhbosanski prevzvišeni g. nadškof dr. Jožef Stadler. Bili so prav slovesni trenutki, ko je bil preslavni višji pastir v knezo-škofijskem semenišču pri kosilu. Vodja semeniški je bil takrat preč. ranjki g. dr. Jan. Gogala, pozneje izvoljeni ljubljanski škof. Govoril je verhbosanski škof tako priserčne besede gg. sogostom in tudi pričujočim gg. bogoslovcem, da je bilo vse navdušeno.

O tisti priliki je bila sprožena beseda o novi nadškofijski stolni cerkvi, ki se ima zidati v Sarajevu, in pa izrečena želja, da bi dobila stolnica tudi poštene zvonove.

In kdo naj bi bil dobrotnik, ki bi ta prelepi dar podaril našim bratom Bošnjakom?

To naj bi bili pošteni Kranjci, ki sploh imajo neko nepremagljivo veselje za lepo in častitljivo zvonilo.

Kako je ta misel navdušila pričujoče, to vedó gospodje, ki so bili pričo, to vedó takratni bogoslovci, katerih mnogi so zdaj duhovni pastirji po deželi.

Misel se ni pozabila. Pisarilo se je enekrat o tej reči. Pričele so se po „Zg. Dan.“ tudi že posamezne zbirke v ta namen. Prevzvišeni nadškof Stadler sami so obljubili 50 glđ. in so jih kmalo tudi poslali. Na svét preč. g. kan. dr. Jegliča smo letos ob koncu avg. dotakratne zbirke dali v ljubljansko hranilnico, namreč 230 glđ. a. v.; nekaj pa je od takrat zopet došlo. Prevzvišeni nadškof Stadler prosili so našega sedanjega premilgsp. kneza škofa dr. Misija, naj-bi to reč verlim našim deželanom priporočili sedaj, ko se stolnica v Sarajevu že zida, da bi o pravem času dobila tudi omenjeni lepi dar, zvonove iz bele Ljubljane. In lepši prilike menda naš preljubljeni višji pastir niso mogli izvoliti, kakor da so o priliki tako častitljivega praznika brezmadežnega Spočetja, razglaševaje blagoslov naj vi-

šega Pastirja sv. Cerkve, opomnili vérnike tudi na potrebe neveste Kristusove, ki je v Bosni sicer svobodo dosegla, pa se ji pogreša še spodobna zunanja nevestna lepota. Taka lepota je pa tudi pri cerkvah častitljivo zvonilo, razna cerkvena oprava itd. V ta namen so previdni višji naš Pastir gg. duhovnim pastirjem po škofiji priporočili, da naj bi kak primoreu dan napravili daritve (ofre) za nove zvonove v Sarajevu, in kar bi darovi znašli več, naj bi se obrnili za druge cerkvene potrebe po unih krajih. Tudi so vrednika tega lista une dni veselo osorčevali, rekoč: „Zdaj pa le pridno zbirajte za Sarajevske zvonove.“

Kakor je ošabni „polomeseč“ pred tristo leti marsikterega bosanskega kristjana zvalil k mozlemstvu, tako smemo upati, bode pa Križ nad velikim zvonikom v Sarajevu s svojim lepoglasjem izmed lin nove stolnice zopet v pravo Jezusovo Cerkev privabil marsiktere zgubljene ovčice. In ne manj potrebno je, da se v očigled razkolnikov prava Jezusova Cerkev kaže zala in častitljiva, kakor po notranjem z bogoljubnostjo in lepim življenjem vernikov, tako tudi po zunanem s spodobno opravo in napravo tega, kar služi v bogočastje in vredno obhajanje božje službe. Salomonov tempelj v starem zavetju, častitljive veže v Rimu, Justinijanova hagja Sofija v Carigradu in toliko drugih po vsem svetu v novem zavetju so nam tega priče. Slovenci smo dali že misionarjev svojim bratom v Bosno, dajmo jim še zvonove za prvo cerkev v njih deželi!

**Iz Ljubljane.** (Dva zapeljivca. Strosmajer.) Občudovali smo dostikrat veliko učenost in talent škofa Strosmajerja, v njegovem pismu do dunajskega kardinal-nadškofa Gangelbauerja pa občudujemo tudi Strosmajerjevo živo vero ter močno versko prepričanje, pa njegovega umetnega duha. Strosmajer sam je bil šel na Dunaj gledat zloglasne in lažnjive Vereščaginove slikarije in jih je v pismu do kardinala Gangelbauerja tako do polti preresetal, da mora vsak poštenjak njegov redki talent tudi v tej stroki občudovati. Vereščagin je hodil po Palestini, pa ne da bi se v veri vtardil, temuč da bi jo spodkopaval, kakor pred več časom zloglasni Renan. Le-tá je prostomavtarjem na službo brezbožno pisaril, Vereščagin pa bogoskrunsko slikal; oba sta le kazila, delala po izdajsko. Renan se je plazil v samo cerkev Božjega groba, splazil se notri v samostanček varhov Božjega groba ter je stikal in tuhtal, kako bi mogel ovreči čudež Jezusovega od smerti vstajenja (Naj bi raji bil ogledal razpoko v pečini, ki se je zgodila o Jezusovi smerti in se še zmeraj vidi v „Adamovi kapeli“); Vereščagin pa kazitve Renanove elika in hoče s tim ljudj goljufovati. Njegovo počenjanje je tako goropadno, da po Strosmajerovih mislih bi mu v Moskvi na Ruskem ne bili dopustili razstave podob, kakor so mu jo na Dunaju, in prepričan je, da tudi gerška razkolna cerkev bi mu v Petrogradu ravno to rekla, kar mu je kardinal Gangelbauer na Dunaju, ki je omenjene slike obsodil kot lažnjive in bogoskrunske. Strosmajer, kot vse časti vreden umetnik, pravi pa še, da tudi v umetniškem oziru so vse Vereščaginove podobe iz sv. pisma prav malo vredne; podobi „Sv. družina“ in „Vstajenje“ ste pa popolnoma skaženi in tudi v najmanjših podrobnostih ne zadostujete umetnosti. Profesor dr. W. A. Neumann, ki je sam bil večkrat v Palestini in tudi ravno takrat, kakor Vereščagin, in je vse znamenitosti ogledal in študiral, enako oistro obsoja tudi v umetniškem, estetiškem in zgodovinskem oziru omenjene svetopisemske podobe Vereščaginove. Dokazal mu je tudi dr. Neumann, kako je v svojem „Katalogu“ mnogo iz družih bukev prepisal, pa dosti reči še to napčno. „Švindlerji“ in lažnjivi preroki imajo pač to posebnost, da se dosti hitro sami izdajo.

Strossmayer poslednjič govori znamenite besede: Umetnik je Slovan (Vereščagin) in Slovani se zanesljivo bližajo veliki prihodnosti. Ako hočejo pa zadovoljiti svojemu namenu, ki ga jim je pripravila previdnost v njih lastno slavo in v blagor človeštva, se morajo pač varovati, da se ne uklanjajo takim lahko mišljenim in pogubljivim naukom. Taki nauki so za vse narode nazadnjaštvo in neizogibljiva poguba; za mlade in nekušene narode pa po dolgem hiranju so gotova smert. Slovanski narodi so po svoji lastnji in sercu poklicani, da naj se čvrstejše kot se godi dan danes derže velikih načel kršanstva, in to v svojem osebnem kakor tudi v očitnem življenju; pri tem pa naj resno pomnijo tiste od Boga dane edinosti, ktera raznotere narode in ljudstva zvezuje v eno edino zvezo in v sveto občestvo, da naj se s čeznaturnimi pomočki posvečujejo in se rešijo strasti prevzetnosti in sebičnosti. In tako da naj se toliko tečniše splošno omikujejo in pod postavo bratovske ljubezni in mirnega skupnega življenja svoj časi in večni namen dosežejo" itd.

V takem pomenu in s takimi željami je pisan tudi novi pastirski list našega premilostnega gospoda škofa dr. Jakopa Misija, in kako da so vsi poštene verniki z njimi enih misel in želja, je kazala med drugim polna stolnica v praznik brezmadežnega Spočetja, kažejo pa tudi darovi, ki prihajajo na njihovo serčno priporočilo za zvonove nove stolnice naših bratov v Sarajevu.

Novomesto, v praznik prečiste D. M. (češenje Jezusovega Serca. Pastirski list in veliko vdeleževanje pri sv. zakramentih za papežev blagoslov. "Narodnjaki." Darovi za Sarajevo.) V petek, v nedeljo in danes smo imeli zares prav veliko duhovnega veselja. Zakaj, kdo bi se ne veselil, če vidi, kako da se češenje presv. Jezusovega Serca vedno bolj povzdiguje in razširja? In to se je kazalo ravno pretečeni petek v tukajšnji kapitelski cerkvi. Že pri prvi maši, ki je bila ob petih zjutraj pri altarcu Jezusovega Serca, je bila cerkev obiskana skoraj kakor ob nedeljah. In pristopilo jih je potem k sv. obhajilu toliko, da bi človek ne verjel, ako bi sam zraven ne bil. Vse to se je pa zgodilo, ker ravno zdaj obhajajo dobre duše pobožnost na čast Jezusovega Serca. Ker pa zgled vleče, ni čuda, da so pobožne duše vedno bolj vnete za češenje Jezusovega Serca ter skerbé, da je določeni altar zmiraj dostojno ozaljšán, kakor tudi, da vsak prvi petek v mesecu celi dan tam sveče goré. In ker Jezus nikomur dolžan ne ostane, smemo upati, da bo svojim častilcem vsa njih gorečnost v vsi obilnosti povernil ter zares postal vsim tem pribežališe v življenju in o smerti.

V nedeljo smo pa obhajali god cerkvenega patrona sv. Nikolaja. Tudi te slovesnosti se je mnogo ljudstva vdeležilo, kar je bilo toliko bolj veselo, ker se je v naši cerkvi takrat bral pastirski list milgsp. knezo-škofa, kterega so verni s toliko večji pazljivostjo poslušali, ko so slišali, s kolikim veseljem so sv. Oče sprejeli njih darove in kako preserčno se papež zahvaljuje onim za toliko ljubezen. Pa tudi to je mnogo koristilo, kar so mil. gosp. knezo-škof povedali zastran dunajskih slik in potem sv. obhajila na praznik prečiste D. M. priporočili; zakaj ravno taki prigodki večkrat bolj mlačne predramijo in jih k večji določnosti in gorečnosti naklonijo, posebno če se vse tako po domače vernim razloži, kakor so storili mil. gosp. prošt. Zakaj ko so verni zvedili, kaj da se je na Dunaju zgodilo, je vse, mlade in stare, moške in ženske pretresla sv. nejevolja, da se je ravno v našem cesarstvu taka nečast mogla napraviti Jezusu, Mariji in sv. Jožefu, ter je bil slehern pripravljén kaj storiti v zadostenje te velike nečasti. In zares zgodilo se je, česar nihče ni pričakoval. Vsak je želel za praznik prečiste D. M. spoved opraviti in k Božji mizi pri-

stopiti. Bil je pa tudi zato vse tri dni tak drenj okoli spovednic v kapitelski, kakor tudi frančiškanski cerkvi, da se še kaj takega nihče ne spominja. Skoraj se smé terditi, da jih je v obeh cerkvah 1500 do 2000 gotovo bilo pri sv. obhajilu.

In ker je bilo za praznik prečiste D. M. napovedano, da ob desetih po pridigi pred pontifikalno mašo bodo milgsp. prošt podelili papežev blagoslov, je pa prišlo, čeravno je bilo vreme prav deževno, od vseh strani toliko ljudstva skup, da je bila cerkev popolnoma natlačena — ravno tako, kakor 3. septembra, v dan sv. birme, ko je bilo blizo 2000 otrok birmanih. Vsak je želel prejeti blagoslov sv. Očeta in se vdeležiti odpustkov. Ravno to nam pa služi v dokaz, da je Slovenec zares véren in da strašen odgovor si nakopavajo tisti, ki se ponašajo s tem, da so narodnjaki, pa v svoji strasti le goré za samo narodnost in pozabijo na sv. cerkev, ter se prizadevajo, vedoč ali nevedoč, s svojim govornjem in pisanjem tudi ljudstvo od duhovnov in cerkve odverniti; pa ne pomislijo, da tako se narodu ne pomaga, ampak škoduje. O da bi vsak tak narodnjak si hotel k sercu vzeti prelepo pismo škofa Strossmayer-ja, ki ga je ravno v zadevi zgoraj omenjenih slik pisal dunajskemu kardinalu, v katerem povdarja, da kdor hoče biti resničen prijatelj in pravi dobrotnik svojega naroda, naj skerbí in pa tudi na to dela, da se bo sv. vera pri nas še bolj vterdila, ker le z živo vero napolnjeni Slovan in Slovenec si bo boljši prihodnost in večji srečo zamogel priboriti. Zapomnite si to, narodnjaki! ker to je svét tistega škofa, kterega ravno vi naj bolj čislate in kteri vam pravi: Bodite verni, le tako bo mogoče narod srečen storiti!

Ravno ta dan, v praznik prečiste D. M., je pa bilo tudi darovanje za zvonove stolne cerkve v Sarajevu, in reči se mora, da ubogi mestjani in Dolenci zložili so toliko, da nihče ni toliko pričakoval. Skoraj se smé z gotovostjo naznaniti, da se bo iz našega mesta, t. j. samo od naše mestne fare, poslala knezoškofijstvu v Ljubljano tolika svota, da se bo s to zamoglo plačati, kar stane cent, če ne bo še več. In ako bodo darovanja povsod tako bogate, se bodo zares lahko napravili prav lepi zvonovi — vredni naše slavne škofije. In tako je bil ta praznik prečiste D. M. na vse strani zares vesel in tolažljiv, in to ne samo za verno ljudstvo, temuč tudi za duhovne, ker se je očitno pokazalo, koliko premore sv. cerkev in škofova beseda.

Enake vesele sporočila se tudi slišijo z vseh drugih duhovnij. Od koder kak gospod semkaj pride, ne vé zadosti povedati, kako so verni se sv. zakramentov vdeležili in s koliko pobožnostjo papežev blagoslov prejeli.

Umor avstrijskega konzula Hansala. "Vaterland" naznanja pismo, v katerem škof Sogaro naznanja, kako je bil umorjen verli avstrijski konzul M. Hansal. Umorjen je bil konzul v svoji lastni hiši, pa ne od Mahdijevcev, ampak od svojega lastnega sluga, beriča Mohammeda. Šega je namreč po vsem Turškem, da kristjani in sploh tujci imajo turške (musulmanske) služabnike, ki so pri višjih in vradnih osebnostih "kavás-i", beriči ali policaji. Tako ima n. pr. v Jeruzalemu latinski patrijarh svoje kavase v turški uniformi, tako duhovni v avstrijskem hospicu imajo svojega kavasa itd. Ti kavasi imajo dolžnost svoje gospode spremljati in jih varovati po vseh potih, pri obiskovanjih visokih oseb itd. To zaupanje je za kavase posebna čast in dobrota, ker so tudi dobro plačevani.

Tako lepo službo in čast je imel tudi kavás Mohammed pri konzulu Hansalu. In potepuh, ta zaverženi hudodelnik! je svojega lastnega gospoda v trenutku, ko bi ga bil moral najzvestejše varovati, sam zaklal, umoril, ubil! Ko je namreč Hansal prišel doli po stopnicah,

je njegov kavàs zakričal: „Ne pustite ga živega, ta je nevérik!“ In pri teh besedah je konzula s sulico silovito sunil v želodec in umoril. Padel je Hansal med stopnice in tlak. Potem je ubil še Hansalovega pesa, in v veče zasramovanje ga je vergel zraven merliča, češ, da namesto angelja je prišel pes pónj. To se je zgodilo 26. pros., ko je bil Hartum premagan. Tam je merlič ostal dva dni; tretji dan so ga vergli v Nil, in ker je bila voda nizka, je ostal tam do majnika; takrat se le ga je odnesla narastla voda.

Njegov petletni sinček Martin Vojteh, ki ga je bil P. Bonomi kerštil, bi bil imel kot suženj prodan biti, toda Mahdi ga je k sebi vzél, češ: „Ker nisem mogel dobiti očeta, bom sina zredil.“ Mahdi je bil namreč Arabcem zapovedal, da naj mu konzula ohrani. Zdaj je mladi Hansal v tisti hiši, kjer je Mahdijevo ženstvo in otroci.

Še v večji ostudnosti se kaže kavasova pošastnost, ako se pomisli, kako mu je bil Hansal dober in ga je bil celo misijonarjem priporočil, da je postal „gaffir“ ali stražnik evropejskega pokopališa.

Martin Hansal, rojen Moravec, je šel v misijon l. 1854 in sva skupaj popotvala iz Tersta v Aleksandrijo. Bil je med misijonskimi popotniki naj šibkejši postave in viditi slabega zdravja, majhna oseba; vendar je naj delj zderžal v Afriki. Ko je bil nekaj časa v misijonu, je postal v Hartumu konzulov namestnik in potem konzul. Bil je pošten gospod, dober kristjan. Bog mu daj večni mir. Njegov sin pa bodi prijateljem in čitateljem prav serčno priporočen v molitev, da bi ga Bog rešil iz sovražnih rok, ker zdaj je revež že poturčen.

## Razgled po svetu.

Dunaj. (*Spravne slovesnosti.*) Brezbožnost ruskega nihilista Vereščagina je pripomogla, da se je praznik brezmadežnega Spočetja letos na dolgo in široko z veliko slovesnostjo obhajal. Bogoskrunstva so sploh kakor olje v ogenj; vsako verno serce se napolni s svetim serdom, ako sliši ali vidi, da se šopiri brezbožnost in hoče kraljestvo satanovo razširjati, zatirati pa kraljestvo Božje. Nekaj tacega, kakor piše „Vaterland“ od 15. grudna, se je zgodilo v neki duhovniški dekaniji „Sitzendorfske.“ Nekdo namreč je v kerčmi poskušal kmetom Vereščaginove bogoskrunske podobe v judovskem pomenu razlagati in hvaliti, kakor se je sam brezbožnosti navzél iz kacega brezverskega časnika. Eden pričujočih pa je širokoustnežu njegovo lažljivo modrovanje ustavil s prašanjem: „In Vam bi mi svoje otroke v izrejo sročevali? (Bil je namreč motivec iz učiteljskega stanú, s čimur pa nočemo nikogar žaliti, ker v vsakem stanu se najdejo taki nesrečni ljudje, ki sebi in bližnjemu jamo kopljejo.) Občinstvo své to dogodbo in po val srenji zašumi le on glas, glas serditosti zoper lažnjivega preroka. Da bi pa možu pokazali, da za njegov „evangelij“ v njih srenji ni prostora, so praznik Marijinega brezmadežnega Spočetja obhajali s posebno veliko slovesnostjo, bile je veliko število spravnih obhajil in med obhajanci možje iz srenjskega odbora.

Toliko spodbudniše se je godilo ta praznik v oni cerkvi na „Steinfeldu.“ Bilo je blagoslovijevanje umetne podobe Marije Device „vedne Pomočnice“ (kakor se vidi v Ljubljani v uršulineki cerkvi na ženski strani, na prvem altari od vrat, in sicer spodnja podoba; šteje se k čudežnim.) Belo oblečene deklice so s prišganimi svečami v procesiji prišle k popoldanski božji službi v cerkev, ki je bila vsa napolnjena ljudstva. Pridigar je

razlagal podobo in njen naslov. Pod vodstvom obeh gg. učiteljev in med spremljevanjem na harmoniju so vsi šolski otroci potem odpeli prelepo Marijino pesem... Taki zgledi so spodbudni in razširjajo zadovoljnost med narodom in omiko po srenjah.

V Inomestu je 25. nov. umrl sloveči jezuit P. Jožef Jungmann. Rojen je bil v Monastiru l. 1830, študiral je 1850—56 v „Koleg. Germ.“ v Rimu, kjer je postal mašnik, l. 1857 prestopil k jezuitem in bil je od l. 1858 profesor na univerzi v Inomestu. R. I. P.

V Rimu je 27. sept. umrl monsign. Anton Marija Panebianco, kardinal-mašnik od l. 1861, v 77. letu svojega življenja. Bog mu daj večni mir.

V delenje-avstrijskem deželnem zboru je poslanec Abt s tovariši stavil nasvèt, naj se deželna šolska postava tako prenaredi, da bodeta predstojnik in župnik imela ondi virilne glasove. Nasvet se je oddal šolskemu odseku.

Na Angleškem so volitve zelo pri koncu. Konservativci (Torys) so dobili toliko glasov proti liberalcem (Whig's), da bodo v enem oziru Irči določevali v zbornici; kamor namreč se bodo ti nagnili, tam bo večina. Dozdaj je izvoljenih 250 konservativcev, 332 liberalcev in 86 parnelijancev (Ircev). Ako bodo poslednji deržali s konservativci, tedaj so le-ti za 4 glasove močnejši memo liberalcev. —

Sklep volitev: Angleška spodnja zbornica ima 670 poslancev, izmed katerih je 333 liberalcev, 251 konservativcev in 86 parnelcev (večinoma Ircev).

Iz Vireburga naznanjajo, da so katoliški višji šolci z Nemškega bili sv. Očetu Leonu XIII poslali addresso vérne vdanosti. To pismo verle mladine iz protestanske dežele je papeža močno razveselilo in poslali so prav prijazen odgovor po škofu Vireburškem. Sv. Oče pravijo v pismu do škofa: „Kakošne so bile čutila Naše, zamoreš spoznati iz tega, ker v tem bridkem času se nam ne more prigraditi nič ljubšega, kakor če vidimo, da jih je prav veliko takih, ktere ista véz vere in ljubezni vzajemno veže in so pripravljene, pod vodstvom le-tega apostolskega Stola, dobro vojakovanje vojakovati in versko reč krepko braniti... Ker dalje napadi brezbožnih zlasti merijo na mladino, po drugi strani pa je veliko dobrega od nje (mladine) pričakovati, ako obrača svoje zmožnosti k spolnovanju čednosti, zato se množi Naše veselje, ako vidimo mladenče, kteri se v sveti gorečnosti vverstujejo na našo stran, ki zaveržejo od Nas obsojene nauke, in se z gorečo vnémo, spodbujajo za hrabro spoznavanje katoliške vere. Naj tedaj ta izvrstna mladina zaslužno zahvalo prejme!...“

Gnjuseba razdjanja v „svetom mestu.“ Une dni je mladolaška vlada napovedala frančiškanskemu P. generalu, da do 15. grudna t. l. mora s tovariši vred popolnoma zapustiti tudi tisti oddelek velikega samostana Aracoeli, ki jim je dozdaj še pušen bil. Ondi namreč hočejo nadaljevati delo za spominek Viktor Emanuvela, tistega brezbožnika, ki se je bil — na svetem mestu izdihnil — razpočil, kakor je pred nekaj časom pravil rešnicoljubljen svečenik. — Naj bi zlasti frančiškanski samostani opravljali devetdnevnice in tretjo redniki ter blage duše darovale se. Obhajila, da bi Bog krivičnim in nesramnim liberaluhom že skoraj jezike zmešal in razdjal njihove brezbožne početja — ne le v Rimu in po Laškem, ampak tudi drugod po svetu.

Sveboda kakor na Pruskem! Prošt Zmura v Gogolevem je klican pred sodbo v Schrimu, ker je trem za smert bolnim ljudém v tuji duhovniški podelil sa. zakramente za umirajoče.

V novi Guineji so misijon od sv. Očeta Leona XIII prevzeli misijonarji Jezusovega presv. Serca v Imoudun-u. P. Verius je s svojimi tovariši stopil na

suho pri nekem zalivu nasproti otoku Roro, in imenoval je ta kraj „Port Leon“ (Leonov zavétnik), kakor znamnje vdanosti do sv. Očeta. Opravil je v šotoru prvo sv. mašo. Na šotoru se je vila zastava misijonska, blagoslovljena od papeža Leona XIII. — Nova Guineja je naj večje otočje v tistem oceanu, to je, en polotok in več malih otočij, kadih 710—716,000 štirjaskih milj. Torres-cesta jo loči od nove Holandije, Dampier-cesta pa od nove Britanije. Prebivavci so bojevavni Papuvalci, ob bregovih Malajci, v notranjem divji Haraforovci. Portugalec Meneses je bil to otočje najdel l. 1526.

Kakešen je bil konec in kakešen bi lahko bil? V Kentu na Angleškem je prežalosten konec storila 89letna milijonarka Miss Walkerjeva, naj bogatejši posestnica svoje okolice. Obešla se je nesrečna. Kaj jo je zmotilo in zapeljalo k toliki grozi? ... Pustila je na mizi list, na katerem je bilo zapisano, da ima sode in skrinje polne denarja, nima pa ne otrok in ne prijateljev; toda gomazé le okoli njé ljudje, pohlepni po dedšini, ki vsi eden za drugim k nji salesujejo in se med seboj obrekujejo: ona pa meni, da imajo vsi prav, šteje vse za malopridne in ševohljivce; v tej nesreči se pa bogatinka sama še stermoglavi v brezno vse nesreče — končá sama sebe, premoženje pa je ukazala za dobre naprave razdeliti.

Tako je naredila! Kako pa bi bila morala narediti? Najberže je bila stara sirota zmešana in se ni več prav zavedila, kaj da dela. Morala pa bi bila tako-le narediti:

Ko so jo začeli sumi lomiti, otožnost napadati, naj bi bila šla k dušnemu zdravniku in mu potožila vse bridkosti in razložila svojo dušno bolezen. Bila bi dobila odvezo in povernila bi se bila tako srečna in vesela, da bi bila od samega veselja tudi tistim, ki jih je natolcevala, pripravila prav prijetno gostijo. To naj bi bila večkrat ponavljala, zlasti kadar bi jo bile zopet skušnjave napadale. Bila bi se takó v spovedi in pri sv. obhajilu do dobrega ozdravila in še marsiktere mirne in srečne ure in dneve vživala.

Kadar pa bila delala testament, sode in skrinje denara v dobre namene odmenjevala, naj bi tudi dijaške kuhinje v Ljubljani in v Gorici ne bila pozabila. Še bolje pa bilo zanjo, ako bi bila tudi še v življenju kako pést denara iz svojih skrinj in sodov poslala „denarnemu ministru.“ Kako to dobro stori pri sercu, naj poskusi, kdor ima kaj cvenka.

## Bratovske zadeve.

### V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vseh naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomere, odpad in brezverstvo, prečestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. — Tri bolne osebe za pomoč. — Mati priporoča še leto in dan hudo bolno hčer. — Mati priporoča v bratovsko molitev še dolgo časa bolno hčer. — V neki posebni potrebi se priporočuje oseba v Marijino pomoč. — Hči priporočuje zgubljenega očeta za spreobrnjenja.

### Zahvale.

Za nevarno bolnega se je začelo opravljati več 9dnevníc in opravljale so se sa. maše, in kmalo se je jelo boljšati, ter je zdaj bolnik ozdravljen. Čestna bodi N. lj. G. presv. Serca. Več oseb.

Imel sem v glavi hudo bolezen in sem opravljal 9dnevnico k časti Jezusa, Marije in sv. Jožefa, in ob-

ljubil sem bil zahvalo v „Zg. Dan.“ naznaniti. Tisočkrat bodite zahvaljeni Jezusa, Marija in sv. Jožef za dodeljeno pomoč! J. U.

Ne moremo primérnih besed najti, da bi se zadostno zahvalile Mariji N. lj. G. presv. Serca, sv. Jožefa, čistemu ženinu, sv. Antonu Pad., sv. Deodatu in nekim drugim svetnikom za tako veliko skazano nam milost; ker protila nam je velika in prevelika nesreča in opravljale smo 9dnevnice s trdnim zaupanjem, da bomo ušli: in res, ušli smo, čez vse naše upanje se nam je na dobro izšlo. Zato bodi brezkončna zahvala najsv. Sercem in omenjenim svetnikom! Svetujemo vaim, ki se nahajajo v stiskah, naj poterkajo na te premile Serca Jezusa, Marije in sv. Jožefa in drugih svetnikov, do katerih imajo posebno zaupanje, — pomoč bo gotova. B. G.

### Kelodar za prihodnji teden:

21. grudna. S. Tomaž. — 22. S. Zenon. — 23. S. Viktorija. — 24. Sveti večer. S. Adela. — 25. Božic ali milostno rojstvo N. G. Jezusa Kristusa. — 26. S. Štefan. — 27. Nedelja po Božicu. Sv. Janez Evangelist.

## Is rimskega zapisaika mučeničev.

### 26. prosinac.

*Sv. Batilda*, francoska kraljica. Rojena je bila na Angleškem in je že v nešni mladosti kot sufnja prišla na Francosko; pa se je tako lepo zmerom obnašala in s tolikimi čednostmi se odlikovala, da jo je tedanji frankonski kralj Klodvik II izvolil si za soprogo. Po njegovi smerti je ona nekoliko časa vladala z občudovanja vredno modrostjo. Vstanovila je več samostanov in bolnišnic v svojem kraljestvu in je bila prava mati revežev. Ko je njen stareji sin Klotar prevzel vladarstvo, se ji je spolnila želja, katero je že dolgo imela — šla je v samostan, kjer je prav pobožno in spodbudno živila. Umerla je l. 680. Na njenem grobu so se zgodili mnogi čudeži, zlasti veliko bolnikov si je zadobilo zdravje. Z njo vred isti dan je umerla tudi sv. *Rade-gunda*, devica, sedem let stara dečlica, kateri je bila kraljica kerstna botra in katero je zmerom pri sebi imela. Pokopana je ravno tam, kjer kraljica.

*Sv. Pavla*, rimska vdova, je po smerti svojega moža sklenila svetu se odpovedati, popolnem Bogu se posvetiti in vse svoje obilno premoženje za dobre namene darovati. Podala se je toraj s svojo hčerjo Julijo Evstohijo v sveto deželo, kjer je blizu Betlehema na „Pastirskem polju“ v borni kočici stanovanje si izvolila in sv. Jeronima duhovnega vodnika imela. S svojim premoženjem, kar ga je seboj bila prinesla, zidala je blizu Jeruzalema hišo za sprejemanje romarjev, in samostan za moške, razen tega pa še tri samostane za ženske. Dvajset let je sv. vdova v najojstnejših pokorilih preživela v Betlehemu, dokler ni umerla današnji dan leta 404. Sv. Jeronim je popisal njeno življenje.

*Sv. Polikarp*, škof in mučnik, je bil učenc sv. Janeza apostoljuna, kateri ga je zavolje njegovega čednostnega življenja in zavolje njegove gorečnosti postavil za škofa v Smirni. Spreobrnil je velike nevérnike in je vžival neizrekljivo zaupanje po vsej istočni cerkvi. Ko se je začelo preganjanje kristjanov za časa cesarja Marka Avrelia, prijeli so tudi osmdesetletnega starčja, škofa Polikarpa, in so ga postavili pred sodnijo, kjer je bil obsojen k smerti v ognju. Ko pa le nobene škode ni trpel v ognju, so ga prebodli z mečem.

*Sv. Teógen*, škof v Hipon-u v Afriki, je današnji dan prejel mučeniško kuno in z njim vred še šest in

trideset drugih mučenikov. Eden njegovih naslednikov na škofjškem sedežu je bil sv. Avgustin, kateri ga omenja večkrat v svojih spisih.

*Sv. Teonigida*, devica iz reda sv. Benedikta. Živela je proti koncu sedmega in o začetku 8. stoletja v samostanu Barking-u na Angleškem.

## Listek za raznoterosti.

V kneze-škofjevi kapeli so premilgsp. knez in škof dr. Jakob Misija kvaterno sredo, 16. t. m. podelili dijakonat č. Al. Tomazu in č. Br. Izidoru Normaliju, manjši redove pa tretjeletniku Antonu Alaču. Nadaljno njih posvečevanje bode v petek in v nedeljo. Novo mašo bode pel 27. grudna v frančiškanski cerkvi P. Izidor.

† V Artičah na Štajerskem je 7. t. m. za pljučnico umrl č. g. župnik M. Kramberger. R. l. P.

Strahen nasledek pestepanja. Blizu Ptuja se je obesil mož, ki je več časa preživel po kerčmarških klopéh, kakor pa ob plugu na polju. — Varite se lenobe in sanikernosti!

Dve neprecenljivi pravici je dobila kapela v Marjanišči iz Rima: 1) da se sme vedno hraniti v njej sv. Rošnje Telo, in 2), da se na altarji daruje sv. maša s popolnim odpustkom za duše v vicah (*privilegium altaris*). To sta dva neprecenljiva darova za to novo hišo Božjo.

Ekserciije v knežje-škofjškem semenišču bode predbožične dni vodil gg. bogoslovcom alavni P. Patiš S. J.

Učen nadzornik. „Mir“ piše kaj resnično dogodbo: Zdaj se govori, da bi imeli male šole po deželi spet duho, niki dobili pod svoje oblast. To bi bilo pametno in naravno, ker po sedanjih postavi se izvoli včasih za šolakega načelnika mož, ki niti brati ne zna. Tako se je zgodilo v neki slovenski občini na Koroskem. Enkrat je prišel ta šolaki načelnik v šolo, klobuk na glavi in pipe v ustih. Ko so otroci brali, vzeli ja nekemu šolarju bukvice in gledal v nje, da bi se videlo, kakor da tudi on z njimi bere. K nesreči je pa deržal bukve narobe in šolarji so to zapazili. Neki šolar je pravil potem čema očetu: „Ataj, danes so bili pa X—ov oče v šoli, pa se tako študirani, da znajo brati tudi potem, če deržijo bukve narobe. Jes pa ne morem brati, če bukve narobe deržim.“

Tega nič ne briga! Misijonaki list v Dölnu pripoveduje to-le: Danes prišel je naš „A. d. L.“ iz Holandskega, in sicer od visoke strani, namreč od šole pred kratkim umerlega ministra Moderman-a. Bil je Moderman protestant, pa véron in pravičen skoz in skoz. Zraven tega je jako cenil katoliško Cerkev, in še toliko bolj, ker se je v Holandiji zaradi modre prostosti tako krasno razcvitala. Nekega dne, ko je bil v Haagu, glavnem mestu holandskem, pride k njemu mlad človek, ki se je bil prava izučil in preskušnjo opravil, in poprosi ga za kako državno službo. Minister Moderman ga vpraša: „Katere vere ste?“ Mladí človek odgovori: „Prav za prav sem katoličan; toda to me dalje prav nič ne briga.“ „Kaj?“ pravi Moderman in skoči po koncu, „Vi ne veste ceniti, kaj se pravi v katoliški Cerkvi rojen in zrejen biti?“ „Za Vas nimam nobene službe, kajti kdor svojemu Bogu ne služi zvesto, ta tudi svojemu kralju ne bo zvesto služil.“ Ta jo je tedaj skupil. Kakor pravijo, še zdaj nima državne službe, če tudi je iz odlične družine. Naj bi pač delali ministri in visoki gospodje povsod tako, kakor je storil poštenjak minister Moderman, ne bilo bi toliko tatvin in ropov

po zasebnih in javnih denarnicah in pa mnogo drugih zločinov ne.

Pomoč Lurške Marije Device v Kočinčini (Kochinchina). Iz Vinik-Long-a naznanja misijonar F. Lisé to-le:

Rešiti se hočem dolga, ki sem ga naredil pri naši ljubi Gospej Lurški. Ona ne dela čudežev le samo ob Lurški jami, temuč obrača svoje milostne oči do naših mej Kočinčinskih.

Ze lanske leto je bil indijaneč mašnik, P. Jožef Thä, ki je imel črne kože in so se mu dvakrat poverile, predušno rešen, ko je rabil lurško vodo.

Pred nekimi dnevi je žena, gredé od podučevanja za sv. kerst, padla čez most, zadela na spičast svetilni stolpič, in je bila prebodena. Ubožica je trpela nezmerno bolečino, v tem so prišli k meni in so léka prošli. Nisem imel drugega dati, razun nekoliko lurške vode in svetinico čistega Spočetja. Napravili so bolni pokladke, ktere so pokropili s lurško vodo — in glej... bolečina kar precej neha in bolna je zdrava.

## Dobrotni darovi.

*Za študentovsko kuhinjo:* Č. g. župn. M. Narobe 5 gld. — Č. g. kurat Jan. Škerjanec 1 gld. — G. L. Ravnik iz Boh. Bistrice 1 gld. — Stari prijatelj g. F. Ka. G. „za Božičnico“ 10 gld. — Preč. g. mestni župn. Bl. Šoklič 3 gld.

*Za kapelo v Marjanišču:* Č. g. župn. M. Narobe 2 gld. — L. Košano č. g. župn. Torkar 2 gld. — Č. g. župn. Fr. Levičnik 5 gld. — Č. g. kapl. Fr. Mekinec 2 gld. — Č. g. J. Bronce 1 gld. — Preč. g. Žiga Bohinec 5 gld. — Neimenovan gospod 5 gld. — Preč. g. župnik A. Zarnik 20 gld. — Častiti g. Jan. Klun 5 gld. — G. Jož. Bušić 2 gld. 50 kr. — G. S. Pogačar 10 gld. — Gospodičine Marija in Maksi pl. Riedl 2 gld. — Neimenovan 5 gld. — Preč. g. m. župn. Bl. Šoklič 2 gld.

*Za sv. Detinstvo:* Č. g. J. Janežič, kapl. v Gradu, 8 gld. — Iz Smartina pri Kr. č. g. V. Alijančič 23 gld. 60 kr. — Č. g. župn. M. Narobe 1 gld. — 1/2 XL 1 gld. — Č. g. J. Škerjanec 1 gld.

*Za cerkev v Zelimjah:* Č. g. kurat J. Škerjanec 1 gld.

*Za polhodovane po povodnji na Goranjahem:* Duhovnjani iz Knežaka 6 gld. 45 kr.

*Za hišo kat. družbe rokodelskih pomočnikov:* Č. g. J. Škerjanec 1 gld.

*Za altar sv. Antona v Štangi:* B. G. 1 gld. — Č. g. kurat J. Škerjanec 1 gld.

*Za sv. otonce v Sarajevu:* Farani v Št. Jerneju po č. g. župn. J. E. Vovku 20 gld. — Darovanje v Harljah po č. g. kuratu J. Škerjancu 10 gld. 20 kr. — Č. g. M. Tavčar, župn. v Komendi, zbirke — 34 gld. 40 kr. — Duhovnjani iz Knežaka 15 gld. — Iz Ternja č. g. Lander 4 gld. 32 kr. — Mestna Loška fara po preč. g. župniku Bl. Šokliču 109 gld., oddanih v škofiji.

*Za misijon v Bulgariji:* Duhovnjani iz Knežaka 5 gld.

*Za najpotrebniši misijon:* R. Gogala 20 gld.

*Za razne misijone:* Preč. g. m. župn. Bl. Šoklič 2 gld.

*Vsim blagim prijateljem in vsim dragim Slovencem Bog daj vesele, mirne, srečne praznike!*